

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

อุบลราชธานี อำนาจเจริญ

Participation in The Administration of Educational Institutions by
The Basic Education Committee under The Ubon Ratchathani and
Amnat Charoen Secondary Educational Service Area Office

อรุณชัย บัวใหญ่¹ ธิดารัตน์ จันทะหิน² และ ชวนคิด มะเสนะ³

Arunchai Buayai¹ Thidarat Chanthahin² and Chuankid Masena³

Received : June 9, 2025; Revised : August 31, 2025; Accepted : December 21, 2025

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบ ผสมผสาน (Mixed Methods) โดยแยกเป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

วิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ 2) เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดสถานศึกษา กลุ่มประชากร คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 3,605 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 243 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสูตรกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า (1) สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ

^{1,2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี; Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University; e-mail : arunchai.buayai@gmail.com

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.22) และทุกด้านอยู่ในระดับมาก (2) การเปรียบเทียบตามตำแหน่ง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนการเปรียบเทียบตามประสบการณ์และขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

วิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน ผู้แทนครู 2 คน และ บุคคลภายนอก 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านวิชาการ : การมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย ปรับปรุงหลักสูตร ส่งเสริมเทคโนโลยี ติดตามผลสัมฤทธิ์ และพัฒนาครู 2) ด้านงบประมาณ : การวางแผน จัดสรร ติดตามการใช้จ่ายอย่างโปร่งใส และสร้างความร่วมมือในการจัดหาทรัพยากร 3) ด้านบุคคล : การสรรหา พัฒนาศักยภาพ ประเมินผล และสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี 4) ด้านทั่วไป : การพัฒนาโรงเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ความปลอดภัย ความสัมพันธ์กับชุมชน และวัฒนธรรมองค์กรเพื่อความยั่งยืน

คำสำคัญ (Keywords) : การมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

This research employed a mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative research as follows :

Quantitative Research The objectives were : 1) to study the participation status of the Basic Education School Board in school administration under the Secondary Educational Service Area Office of Ubon Ratchathani and Amnat Charoen; and 2) to compare the participation status of the school board classified by position, experience, and school size. The population consisted of 3,605 board members, and the sample group comprised 243 participants, selected using stratified random sampling according to Krejcie and Morgan's sample size determination. The research instrument was a questionnaire, with a reliability coefficient of 0.98. Statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. The quantitative findings revealed that : (1) The overall participation status of the Basic Education School Board in school administration was at a high level (Mean = 4.22), with all four aspects rated at a high level. (2) A comparison by board member position showed statistically significant differences at the .01 level, while no significant differences were found based on experience and school size.

Qualitative Research The objective was to explore guidelines for enhancing participation in school administration. The target group for in-depth interviews consisted of 6 individuals : 2 school directors, 2 teacher representatives, and 2 external members, selected purposively. A structured interview was used, and the data were analyzed using content analysis. The qualitative results suggested that participation guidelines in school administration should include : 1) Academic aspect – involvement in policy formulation, curriculum improvement, technology promotion, learning outcome monitoring, and teacher development ; 2) Budget aspect – participation in planning, allocation, transparent spending, and resource mobilization ; 3) Personnel aspect – recruitment, capacity building, evaluation, and creating a positive working environment ; 4) General aspect – school development, learning atmosphere enhancement, safety promotion, community relations, and organizational culture for sustainability.

Keywords : Participation, School Administration, Basic Education School Committee.

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม, พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติมและประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 โดยระบุไว้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่ตามภาระงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและ ด้านการบริหารทั่วไป การปฏิบัติงานร่วมกันของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับสถานศึกษาโดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุและหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการสถานศึกษา ทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์กรบุคคลในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่หลากหลาย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชน ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 1)

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เช่น ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมนี้ครอบคลุมงานบริหารทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านงานทั่วไป โดยมุ่งเน้นให้ทุกฝ่ายร่วมกันใช้ศักยภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และประสบการณ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด แนวคิดนี้มีรากฐานมาจาก หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ซึ่งเชื่อว่าการบริหารจะมีคุณภาพมากขึ้นเมื่อทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการปฏิบัติ (กิตติศักดิ์ อังคะนาวัน และอภิสิทธิ์ ภาชนะสวรรค์, 2563 : 45) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหาร สถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจึงจำเป็นต้องอาศัยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาที่หลากหลาย และเข้าใจการศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชน ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนสังคมเข้มแข็ง และประเทศชาติก้าวหน้า ในขณะเดียวกัน สถานศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม การกิจโดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนัก ในบทบาทอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายระบุ และมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสาน สอดคล้องกัน โดยมีจุดหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลตามแผนที่ระบุร่วมกัน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 17)

ในปัจจุบัน คณะกรรมการสถานศึกษายังไม่สามารถดำเนินงานตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาในทุก ๆ ด้าน ปัญหาสำคัญมาจากความแตกต่างของอาชีพและภูมิหลังของคณะกรรมการสถานศึกษา โดยส่วนใหญ่ไม่ได้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการศึกษาเท่าที่ควร อีกทั้งไม่ได้ติดตามความเคลื่อนไหวของวงการศึกษามากนัก จึงทำให้ขาดความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นในการร่วมบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่คาดหวัง (มาเรียม นิลพันธ์, 2560 : 9) กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการประสานงานตามบทบาทอำนาจหน้าที่ร่วมกัน ในการบริหารงานของโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการบูรณาการ เชื้อโยงภารกิจการบริหารงานของโรงเรียน ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป เป็นระบบต่อเนื่อง ทั้งด้านนโยบาย การขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ การติดตามประเมิน และรายงานผลการ

ดำเนินงาน เพื่อให้การบริหารและการจัดการการศึกษาของโรงเรียน ดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ ประสบความสำเร็จตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสถานศึกษาต่อไป

จากปัญหาที่กล่าวถึงข้างต้น สามารถเห็นได้ว่าคุณภาพการจัดการศึกษาในแต่ละพื้นที่ยังประสบปัญหา โดยเฉพาะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ที่ยังมีส่วนร่วมไม่ตรงตามความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ตามภารกิจที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สาเหตุสำคัญของปัญหานี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษามีอาชีพและภูมิหลังที่หลากหลาย ทำให้ขาดความรู้และความเข้าใจด้านการบริหารการศึกษาอย่างลึกซึ้ง จากการทบทวนงานวิจัยและข้อค้นพบข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษายังต้องการการส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงแนวทางการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเพื่อหาแนวทางแก้ไขและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง รวมถึงเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
3. เพื่อศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา อุบลราชธานี อำนาจเจริญ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 81 โรงเรียน แยกเป็น

ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 81 คน ผู้แทนครู จำนวน 81 คน บุคคลภายนอก จำนวน 81 คน รวมทั้งสิ้น 243 คน (ตามคู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 81 โรงเรียน โดยแยกเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 50 คน ผู้แทนครู จำนวน 50 คน บุคคลภายนอก จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 150 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 : 607-610) โดยใช้การสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพทำการการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 2 คน ผู้แทนครู 2 คน และบุคคลภายนอก 2 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ (ตามคู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562) ดังนี้ 1) ด้านงานวิชาการ 2) ด้านงานงบประมาณ 3) ด้านงานบุคคล 4) ด้านงานทั่วไป

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้มี 2 ประเภท ดังนี้

3.1 แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะ เป็นแบบตรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 40 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .98

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านงานทั่วไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 ฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง สามารถเก็บแบบสอบถามคืนได้ 150 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์ข้อมูลเชิงลึกผู้บริหารและบุคลากรกลุ่มเป้าหมายจำนวน 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffé's Multiple Comparison Method)

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวม

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	S	แปลผล	อันดับที่
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	4.26	.79	มาก	2
2. ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.10	.91	มาก	4

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวม
(ต่อ)

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{x}$	S	แปลผล	อันดับที่
3. ด้านบริหารงานบุคคล	4.22	.79	มาก	3
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	4.30	.78	มาก	1
รวม	4.22	.77	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้แทนครู และบุคคลภายนอก มีความ
คิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยรวม อยู่ในระดับมาก
($\bar{x} = 4.22$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีความเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย
มากที่สุด คือด้านงานทั่วไป ($\bar{x} = 4.30$) รองลงมาคือ ด้านงานวิชาการ ($\bar{x} = 4.26$) ด้านงานบุคคล
($\bar{x} = 4.22$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านงานงบประมาณ ($\bar{x} = 4.10$)

2. เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ตำแหน่ง
ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยจำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหาร		ตำแหน่ง							
สถานศึกษาของคณะกรรมการ		ผู้อำนวยการสถานศึกษา		ผู้แทนครู		บุคคลภายนอก			
สถานศึกษา		(n=50)		(n=50)		(n=50)		F	P
ขั้นพื้นฐาน		$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านงานวิชาการ		4.72	.42	4.43	.40	3.62	.94	39.86**	.00
2. ด้านงานงบประมาณ		4.80	.36	4.05	.67	3.46	1.02	41.43**	.00
3. ด้านบริหารงานบุคคล		4.81	.42	4.12	.57	3.74	.90	33.77**	.00
4. ด้านบริหารงานทั่วไป		4.81	.41	4.33	.56	3.78	.90	30.90**	.00
รวม		4.78	.39	4.23	.44	3.65	.77	42.01**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ประสบการณ์โดยรวมและรายด้าน

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ประสบการณ์				t	P
	น้อยกว่า 4 ปี		ตั้งแต่ 4 ปี ขึ้นไป			
	(n=42)		(n=108)			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	4.00	.98	4.36	.68	-1.12	.27
2. ด้านบริหารงานงบประมาณ	3.95	.98	4.16	.88	-.70	.49
3. ด้านบริหารงานบุคคล	4.05	.92	4.29	.73	-.30	.76
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	4.02	.93	4.41	.68	-.40	.69
รวม	3.89	.37	3.95	.52	-.70	.48

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตาม ประสบการณ์ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ขนาดสถานศึกษา				t	P
	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดใหญ่			
	(n=45)		(n=105)			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
1. ด้านบริหารงานวิชาการ	4.30	.74	4.24	.81	.42	.68

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ โดยจำแนก
ตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมและรายด้าน (ต่อ)

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ขนาดสถานศึกษา				t	P
	สถานศึกษาขนาดเล็ก		สถานศึกษาขนาดใหญ่			
	(n=45)		(n=105)			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
2. ด้านบริหารงานงบประมาณ	4.20	.84	4.06	.94	.84	.40
3. ด้านบริหารงานบุคคล	4.26	.77	4.20	.80	.43	.67
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	4.42	.73	4.26	.79	1.14	.25
รวม	4.29	.73	4.19	.79	.75	.45

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี
อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ
ผลการศึกษาศานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานีอำนาจเจริญ โดยการ
สัมภาษณ์โดยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้วิจัยได้สรุปดังนี้

3.1 ด้านบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนา
งานด้านวิชาการของโรงเรียน โดยควรมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ปรับปรุงหลักสูตร และส่งเสริม
กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของสังคม การจัดประชุมแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นและการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาจะช่วยให้สามารถปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ คณะกรรมการควรสนับสนุนการใช้สื่อและนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย
พร้อมทั้งผลักดันการพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือ
กับชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตลอดจนติดตามและ
ประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“...คณะกรรมการสถานศึกษา ควรส่งเสริมและพัฒนา งานด้านวิชาการของโรงเรียน ปรับปรุงหลักสูตร และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมชุมชน สนับสนุนการใช้สื่อและนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย พัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง...”

3.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ การบริหารงบประมาณของโรงเรียนควรดำเนินการอย่างโปร่งใสและคุ้มค่า โดยคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียนและความต้องการของนักเรียน ทั้งนี้ ควรส่งเสริมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการพัฒนาสถานศึกษา นอกจากนี้ คณะกรรมการควรเสนอแนะการใช้งบประมาณที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและสวัสดิการของครูและนักเรียน รวมถึงสนับสนุนการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนเพื่อจัดหาทุนและทรัพยากรเพิ่มเติมจะช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพโรงเรียน ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“...คณะกรรมการควรส่งเสริมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณอย่างต่อเนื่อง จัดหาทุนและทรัพยากรเพิ่มเติมเพื่อช่วยเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและคุณภาพโรงเรียน...”

3.3 ด้านบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบและโปร่งใส โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทในการสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านบุคลากร สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของครูผ่านการอบรม และส่งเสริมระบบพี่เลี้ยงจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งพัฒนาสวัสดิการและสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาวิชาชีพ รวมถึงการติดตามและประเมินผลการบริหารบุคคลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“...คณะกรรมการ ควรมีบทบาทในการสรรหาและพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมระบบพี่เลี้ยงเป็นที่ปรึกษา พัฒนาสวัสดิการเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้แก่ครูและบุคลากร สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภายนอก ...”

3.4 ด้านบริหารงานทั่วไป การบริหารสถานศึกษาควรดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาโรงเรียนในทุกด้าน รวมถึงการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัย และส่งเสริมวินัยของนักเรียน ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการ เพื่อให้การบริหารมีความโปร่งใสและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริง นอกจากนี้ ควรสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนร่วมกันกำหนดแนวทางที่มุ่งเน้น

ความก้าวหน้าและความยั่งยืน คณะกรรมการควรมีบทบาทในการให้คำปรึกษาและกำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด พร้อมทั้งช่วยประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสม สุดท้าย การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและส่งเสริมความสามัคคีจะช่วยให้โรงเรียนมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“... ควรดำเนินการโดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาโรงเรียน การให้คำปรึกษาและกำกับดูแลการดำเนินงานในทุกด้าน สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาโรงเรียน ..”

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการมีความเข้าใจบทบาทของตนเอง มีการประชุมสม่ำเสมอ ช่องทางสื่อสารที่ดี บริหารงานโปร่งใส และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานและชุมชนอย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ พิกรี แก้วนวล (2560 : 5) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานีโดยรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา จงดี (2560 : 54) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด พบว่า บทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่งประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีตำแหน่งต่างกันอาจมีบทบาท หน้าที่ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลต่อมุมมองและความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องธนนต์ บาครินทร์ (2565 : 18) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งพบว่ามีความต่างกันใน ระดับนัยสำคัญ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรินทร์ จันทราวัฒน์กุล (2561 : 3) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาของ กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามประสบการณ์ พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีแนวทางการทำงานตามกฎระเบียบ นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ ทำให้ไม่ว่าคณะกรรมการจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย ต่างก็ปฏิบัติตามแนวทางเดียวกัน มูนา จารง (2560 : 4) ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำแนกเพศ การศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ไม่แตกต่างกันจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มารี จิตบรรจง และ ละมุล รอดขวัญ(2564 : 286) ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พบว่าตัวแปร อายุ ระยะเวลาการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา และต้นสังกัดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษามักขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านความร่วมมือของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากกว่าขนาดของโรงเรียนเอง บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการกำหนดอย่างชัดเจน ไม่ว่าสถานศึกษาจะมีขนาดเล็ก กลาง หรือใหญ่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ตามกฎหมายและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้รูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกันมากนัก สอดคล้องกับวิจัยของ วรณภา นันทะแสง (2564 : 91) ผลการวิจัยพบว่า

ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ระหว่างคณะกรรมการภายในสถานศึกษากรรมการภายนอกสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยคณะกรรมการภายในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามากกว่าคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินาถ แสนบุงค์ (2559 : 115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในอำเภอกุหลาบ จังหวัดเลย มีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดโรงเรียน วุฒิการศึกษา อาชีพ และ ประเภทกรรมการ พบว่า ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

3.1 ด้านบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน โดยร่วมกำหนดนโยบาย ปรับปรุงหลักสูตรและส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและความต้องการของสังคม ควรสนับสนุนการใช้สื่อและนวัตกรรมการสอนที่ทันสมัย ผลักดันการพัฒนาศักยภาพครูผ่านการอบรมต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการเพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณรัศมี พิฆาตไพร และ นิยดา เปี่ยมพิชนะ (2565 : 13) ได้ทำการวิจัยพบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 คือ 1) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนให้คำปรึกษาเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม 2) ด้านการบริหารหลักสูตร คือการมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นและสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม 4) ด้านการจัดแหล่งเรียนรู้ คือ การมีส่วนร่วมในการ จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกของสถานศึกษา เพื่อให้ครูและ

นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hutsell (2009 : 3) ได้สำรวจทัศนคติของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและการมีส่วนร่วม ในการพัฒนานโยบายซึ่งมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนรัฐบาลในเขตเมืองมิสซูรีที่ผ่าน โปรแกรมการพัฒนาโรงเรียนมิสซูรี (Missouri School Improvement Program) เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาในอดีตมักมีบทบาทจำกัดและเน้นการบริหารวัสดุครุภัณฑ์มากกว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ แต่ปัจจุบันความเชื่อที่ว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในกระบวนการจัดการศึกษาจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ได้รับการยอมรับมากขึ้น ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมสูงในการบริหารจัดการศึกษา มีแนวโน้มที่จะมีผลการปฏิบัติที่โดดเด่นและมีคะแนนการทดสอบรับรองมาตรฐานสูงกว่าโรงเรียนที่มีการมีส่วนร่วมในระดับต่ำ

3.2 ด้านบริหารงานงบประมาณ การบริหารงบประมาณของโรงเรียนควรโปร่งใสและคุ้มค่าโดยคณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาโรงเรียน ควรส่งเสริมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้จ่าย เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนอกจากนี้ ควรเสนอแนะการใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและสวัสดิการของครูและนักเรียน รวมถึงสนับสนุนระดมทรัพยากรทางการศึกษาและการบริหารทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อจัดหาทุนและทรัพยากรเพิ่มเติม สอดคล้องกับงานวิจัยของไพจิตร อักษร (2561 : 159) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ต้องให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และ การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ แจ่มมี (2563 : 6) พบว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาด้านการบริหารงานงบประมาณ คือ การจัดหาเงินงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ การจัดหาทุนการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนที่ยากจนและขาดแคลนเพื่อให้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเท่าเทียมกัน

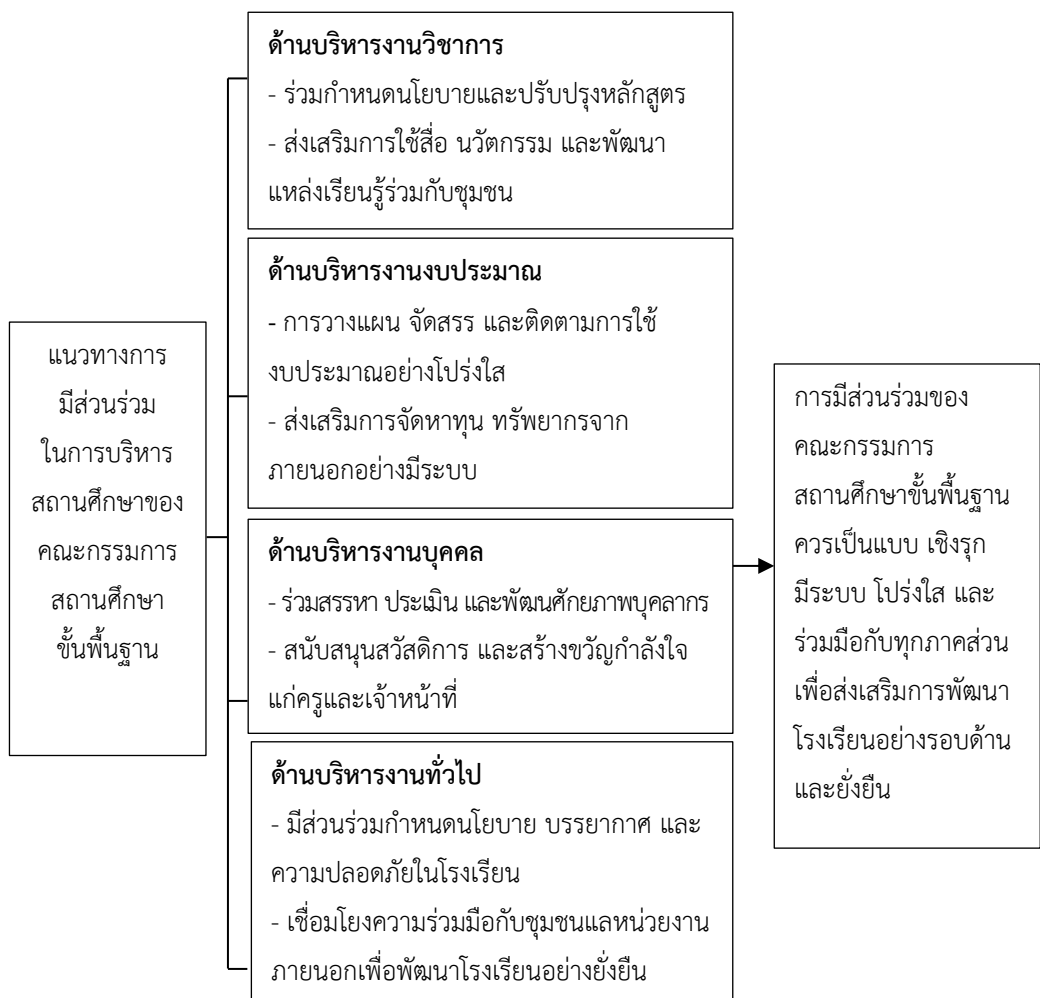
3.3 การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาควรเป็นระบบและโปร่งใส โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการสรรหาและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพ กำหนดนโยบายด้านบุคลากร สนับสนุนการอบรม และส่งเสริมระบบพี่เลี้ยงเพื่อยกระดับการศึกษา นอกจากนี้ ควรประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม พัฒนาสวัสดิการ และสร้างขวัญกำลังใจ พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาวิชาชีพและติดตามผลการบริหารบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของบุญญฤทธิ์ ระพันธ์ (2560 : 5) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมและแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วม

ในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานบุคคล ควรมีการกำหนดระเบียบและแนวทางปฏิบัติสำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ครูได้ปฏิบัติตามวินัยและการรักษาวินัยได้อย่างถูกต้อง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการของบุคลากร และส่งเสริมการจัดกิจกรรมสร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนมีความรักความสามัคคีในหมู่คณะพร้อมที่จะเป็นครูเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธีธาร คำโคกรวด (2565 : 7) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ทางคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้แสดงความคิดเห็นร่วมวางแผนในการกำหนดตำแหน่งบุคลากร การวางแผนอัตรากำลังล่วงหน้า และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในโรงเรียน

3.4 ด้านบริหารงานทั่วไป การบริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย พัฒนาโรงเรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัย และส่งเสริมวินัยของนักเรียน ผู้อำนวยการควรสื่อสารและรับฟังความคิดเห็นเพื่อให้การบริหารโปร่งใส นอกจากนี้ คณะกรรมการควรให้คำปรึกษา กำกับดูแลการดำเนินงาน ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและเสริมสร้างความสามัคคี จะช่วยให้การบริหารมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.รัตน ฮามพิทักษ์ (2563 : 125) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและ การจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานทั่วไป ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีคณะทำงานที่ประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย และสถานศึกษาต้องให้บริการกับชุมชนอย่างเสมอภาค และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Murphy (2014 : 4) ได้ทำการวิจัย การปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาของรัสเซีย ผลการวิจัยพบว่า แนวทางของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาให้สนองต่อความต้องการของคณะกรรมการสถานศึกษาไม่ว่า จะเป็นด้านงบประมาณอาคารสถานที่ในการพัฒนาจึงจะเป็นการพัฒนาที่เป็นระบบมีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับวิถีการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเน้นการทำงานที่มีระบบและการบูรณาการความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีบทบาทเชิงรุก ไม่เพียงทำหน้าที่กำกับและเสนอแนะเท่านั้น แต่จะต้องเป็นผู้มีส่วนร่วมสำคัญในการกำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและร่วมตัดสินใจใน 4 ด้านหลัก ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และงานบริหารทั่วไป การพัฒนาคณะกรรมการให้มีความเข้าใจบทบาทและภารกิจที่ชัดเจน ควรมีคู่มือการปฏิบัติหน้าที่ที่ครอบคลุมกระบวนการบริหารจัดการ ตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นระบบและตรวจสอบได้ การจัดอบรมและสัมมนาอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้คณะกรรมการมีความรู้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของนโยบายและแนวโน้มการจัดการศึกษาสมัยใหม่ ดังภาพ

ภาพที่ 1 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นอกจากนี้ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือ ระหว่าง คณะกรรมการผู้บริหาร ครู และชุมชน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และการสนับสนุน ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมจากหน่วยงานภายนอก เช่น หน่วยงานท้องถิ่น องค์กรเอกชน หรือสถาบันการศึกษา จะช่วยเสริมพลังให้การดำเนินงานของคณะกรรมการมีความเข้มแข็งและตอบสนอง ต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง การวิจัยยังเผยให้เห็นว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนและผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนการศึกษา จะทำให้การบริหารสถานศึกษามีความ โปร่งใสและได้รับการยอมรับมากขึ้น การจัดประชุม การให้ข้อมูล และการเปิดพื้นที่สาธารณะให้ชุมชนมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความไว้วางใจและการทำงานร่วมกันอย่างมี ประสิทธิภาพ ผลวิจัยนี้ยังสะท้อนว่าควรมีการประเมินประสิทธิภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อหาจุดแข็งและจุดอ่อน นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาระบบการทำงานให้ทันสมัย ตลอดจน สร้างมาตรฐานการบริหารที่เป็นแบบอย่างและสามารถนำไปขยายผลให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา สามารถนำความเห็นต่างของผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้แทนครู และบุคคลภายนอกไปเป็นแนวทางทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ไปเป็น แนวทางในการบริหารงานภายในสถานศึกษาโดยการประชุม แก้ไขปัญหาร่วมกัน

1.2 จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ พบว่า ด้านที่มีระดับ การปฏิบัติที่น้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ ซึ่งในการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น สิ่งที่สำคัญมากควรมีการนำไปพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาต่อไป

1.3 ควรมีการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและ จัดการอบรมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง เพื่อให้ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้าใจแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน เช่น การใช้เทคโนโลยี การระดมทุนทรัพยากรทางการศึกษา เป็นต้น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนาแก้ปัญหาต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กิตติศักดิ์ อังคะนาวัน และอภิสรร์ ภาชนะสุวรรณ. (2563, มกราคม-เมษายน). “การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนหัวถนน อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี.” **วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 3(1) : 13-28.
- จุฑามาศ แจ่มมี. (2563). **แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ดรัลรัตน์ ฮามพิทักษ์. (2561,กรกฎาคม-กันยายน). “แนวทางการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารและการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19.” **วารสารบัณฑิตศึกษา**. 16(74) : 125-128.
- ธนนต์ บาครินทร์. (2565, มกราคม-เมษายน). “การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.” **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์**. 17(1) : 18.
- บุญญฤทธิ์ ระพันธ์. (2561). **การมีส่วนร่วมและแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จังหวัดสระแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
- ไพโรจิตร อักษร. (2561, กรกฎาคม-กันยายน). “แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.” **วารสารบัณฑิตศึกษา**. 15(70) : 159-160.
- พิกรี แก้วนวล. (2560). **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มารี จิตบรรจง และละมุล รอดขวัญ. (2564, กันยายน-ธันวาคม). “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามทัศนะของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดตรัง.” **วารสารการศึกษาและนวัตกรรมการเรียนรู้**. 1(3) : 286.

มาเรียม นิลพันธุ์และคณะ. (2560). การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎี. นครปฐม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

มูนา จารง. (2560). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์
เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

วรรณภา นันทะแสง. (2564, กรกฎาคม-กันยายน). “การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.” วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น. 8(3) : 91.

ศิรินาถ แสงบู่ค้อ. (2559, พฤษภาคม-สิงหาคม). “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย
เขต 2.” วารสารราชพฤก. 14(2) : 115-116.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). คู่มือการดำเนินงานของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2562.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สุนิรัตน์ จันทรานูวัฒน์เรือง. (2561). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการ
บริหารการศึกษาของ กลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

อรุณรศมี พิฆาตไพร และนิดา เปี่ยมพิชนะ. (2565, มกราคม-มิถุนายน). “แนวทางการมีส่วนร่วมในการ
บริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4.” วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต. 22(1) : 13-14.

อัจฉรา จงดี. (2560). การศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดจันทบุรี ระยอง และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Hutsell,J.D. (2020). School Board Members' Perception on Their Roles and
Responsibilities in Developing Policy that Affects Student Achievement. Ed.D.
Thesis Lindenwood University.

Murphy. (2014). Development Participation : Concept and Measures for Project Design.
New York : Implementation and Evaluation Rural Development Center.